Ч. 65 (13.630). Львів, неділя 1. квітня 1934. Poczt. opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячне 5·00 зол.
Чвертьрічне 15·00 „
Піврічне 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Друга ґрупа премій для передплатників „Діла".

Після закінчення першого льосування „Діла", на яке визначили ми **12 премій** на загальну суму зол. 3·930·—, приступаємо до дальшого проголошування премій другої ґрупи.

В льосуванні цієї ґрупи, яке відбудеться за кілька тижнів, братимуть участь 1) всі ті, які вплатили передплату „Діла" по кінець червня ц. р., а не мали в першому льосуванні щастя дістати котрусь із премій; 2) всі **точні передплатники,** які в хвилині замкнення списку премій не будуть залягати з передплатою, і 3) **всі нові передплатники.**

Дотепер проголосили ми пять премій другої ґрупи, а саме: 1) Радіо-апарат, 2) Мистецький килим, 3) Туалетка з дзеркалом, 4) Чай і кава, 5) Подорож до Стокгольму, а оце проголошуємо чергову премію.

Шеста премія:

КРИНИЦЯ.

Кімната враз із повним знаменитим удержанням у пенсіонаті пані Яблонської, „ВІЛЛЯ ТАТРЯНСЬКА" у Криниці.

ОРҐАНІЗАТОРКИ ЖІНОЧОГО КОНҐРЕСУ У ВСПР. МИТРОПОЛИТА АНДРІЯ.

В пятницю, 30. березня, відвідали орґанізаторки Українського Жіночого Конґресу в особах Вп. п. **Евгенії Макарушкової,** голови ділового конґресового комітету і **Мілени Рудницької,** голови Союзу Українок Ексцеленцію митрополита Андрія Шептицького, щоби його поінформувати про хід підготовчих праць до конґресу. Ексц. митрополит вислухав, як нас повідомляють, з великим зацікавленням звіту обох пань і зложив на їх руки свої якнайкращі побажання для загальнонаціонального українського жіночого конґресу.

ЩО ТО Є ВЕЛИКА НІМЕЧЧИНА?

В Англії появилася книжка Ернста Генрі, розкладаючи п. н. „Гітлер над Европою". Є це збірка його статтей, друкованих у кількох англійських журналах, і замітне тим, що займається виправданням політикою націонал-соціялізму, якою керує Розенберг. Та політика плянує третю німецьку державу від Нордкапу до Салонік. Держава мала би складатися з шістьох частин. Першою буде корінна Німеччина, що обіймала би не тільки теперішні німецькі землі, але також Швайцарію, Бельгію, Альзацію й Льотарингію, Голяндію та Данію. До корінної Німеччини були б включені балтійські краї, причому їх незалежність має бути зліквідована подібно, як західних і північних сусідів на континенті. На дальшій півночі належалиб до німецької держави північно-германська федерація (Швеція, Норвегія і Фінляндія) а південно-німецька секція обіймалаб зліквідовані теперішні держави Чехословаччину, Австрію та Угорщину. Галичина і східна Польща разом з Україною творилиб провінцію Велику Україну, Румунія, Югославія і Болгарія увійшлиб до балканського протекторату. Дорога до тієї великанської держави веде, як каже Ернст Генрі, крізь нову світову війну.

—o—

За господарське піднесення нашого села.

Помічення зі Зборів „Маслосоюзу" і „Сільського Господаря".

Збори двох наших господарських установ, що саме відбулися в останніх днях, дали нам низку помічень, які хочемо видвигнути для ознайомлення з ними загалу наших читачів. Бо брак місця дозволив нам досі тільки помістити звідомлення про ці збори, при чому ми мусіли пропустити дуже цікаві моменти з розвитку й праці цих установ, як також цікаві справи, порушені представниками з краю. А саме ці справи можуть дати нам образ того, що собою уявляє одна чи друга установа та її робота в терені.

Збори „Маслосоюзу" відбулися під знаком дальшого доброго розвитку цієї установи. Нові підприємства (міська молочарня, птахомясарня), упорядкування істнуючих молочарень, комасація дрібних молочарень у сильні й належно капіталом та уладженнями вивінувані Районові Молочарні, будова нових будинків для молочарень з інсталяцією модерних машин — отсе тільки невелика частина тої праці „Маслосоюзу", яка значить поступ у його роботі. Бо поза цим мусів „Маслосоюз" боротися з чималими труднощами у збуті молочарських продуктів, головнож масла, для якого вивіз за кордон був надзвичайно утруднений. Треба було шукати внутрішнього ринку збуту, у висліді чого основано 8 нових крамниць, які своєю зразковою працею та розділюванням знаменитих продуктів стали зразком, якого не постидалисьб і найбільш господарсько вироблені країни. З цієї боротьби за здобуття місця для нашого масла на ринку вийшов „Маслосоюз" переможно, вспів усе впоратися з продукцією своїх молочарень, а до того платив за масло **найвищі ціни** між усіми молочарськими організаціями молочарням а ті знову **найвищі** ціни за молоко своїм доставцям.

У цій праці найшов „Маслосоюз" повну піддержку у наших селян, доставців молока до молочарень. Вони зрозуміли важке положення на ринках, а також те, що тільки завдяки „Маслосоюзові" і його послідовній праці наш продуцент молока має змогу його зпрошевити. Це зрозуміння бачили ми впродовж цілої дискусії на зборах, а найкращою заплатою для керманичів „Маслосоюзу" було підкреслювання промовцями довіря до свого проводу, яке виказують вони ділом у щоденній праці на місцях.

Та не всюди ще міг „Маслосоюз" розвинути свою працю. Ми подали вже у вчорашньо-

му числі вістку про містерії з крамницею „Маслосоюзу" в Рівному, а таких перепон було, головно для низових молочарень, чимало. І тому треба з великою радістю підкреслити заяву представника наших молочарень на північно-західних землях про те, що вони признаватимуть і надалі **єдиним** своїм осередком і **єдиною** централею „Маслосоюз".

Збори другої господарської установи, нашої сільсько-господарської централі „Сільський Господар", були в цьому році надзвичайно сильно обіслані та можна без перебільшення сказати, що були виявом того надзвичайно великого зацікавлення українського села господарськими справами, яке в останніх часах стало стихійним рухом. На Зборах „Сільського Господаря" було заступлених делегатами 71 районів, з яких деякі обнимали кілька повітів. Було теж заступлених три зорганізовані райони з Волині і Полісся. Ця організація, що сьогодні має свої організаційні клітини в 73 містах та 1.410 селах, висувається чимраз більше на чоло цілої нашої господарської праці. Причини цього треба добачувати в тому, що „Сільський Господар" веде таку роботу, яка найближче підходить під інтерес і зацікавлення нашого селянина, а попри це та робота ведена такими методами й засобами, які для нашого селянина легко доступні і зрозумілі та дають наглядні висліди у його власному господарстві. Праця „Сільського Господаря" найшла вже повне зрозуміння на нашому селі, стала всенародньою, і відгомін цього мали ми на вчорашніх загальних зборах.

В дискусії над звідомленнями з праці „С. Г." забирало голос 28 представників з місць, а поза цим 6 представників говорило при іншій точці. Порушили вони всякі господарські справи і болячки, а замітне з того те, що рівень дискусії був дуже високий, що делеґати з краю ставилися до всіх порушених справ зі зрозумінням та з погляду інтересів усієї нашої господарської політики; це пробивалося передовсім у промовців-селян. Це один з доказів, що наше село скорим кроком дошколюється в господарській ділянці та розвиває свій господарський світогляд. Це запорука, що економічне піднесення нашого села має трівкі основи.

Але крім цього чули ми у промовах делеґатів з місць, що організація „Сільського Господаря" стає на чимраз правильніший шлях у краю, що кружки „Сільського Господаря" стають живими і впливовими господарськими установами на селі, що коло них починає творитись нове господарське життя нашого села, яке може стати заповідю нашого відродження.

Одначе в дискусії на зборах „Сільського Господаря" почули ми і загрозливі вісти, що в ріжних околицях краю саме ця, для села надзвичайно корисна робота стрічає перепони. Ці перепони — це заборони під ріжними мотивами засновувати філії та кружки „Сільського Господаря" на Волині й Поліссі, а крім того перепони адміністраційного характеру в тернопільському воєвідстві. На пять воєвідств, яким предложено в 1929 р. до затвердження зміну статуту „Сільського Господаря", не затвердило її тільки тернопільське воєвідство. Але попри це філії та кружки „Сільського Господаря" стрічаються зі заборонами робити згони безрог, вести годівельну працю і т. д., а все це випливає напевно не з господарських мотивів. Чули ми теж про дивні „господарські" заходи, що наші селяни мусять платити кару за те, що кінь був незаховстаний на подвірю, або що завіси при керниці були заржавілі, але тільки у випадку, коли ті селяни хотіли заложити кружок „Сільського Господаря". А було це у відомому волинському воєвідстві. І таких дрібниць, дошкульних вибриків і неоправданих злобних виступів супроти нашого села наведено на зборах багато-багато. Тому мусимо з натиском підкреслити слова предсідника Зборів „Сільського Господаря" сен. інж. Павликовського, що найгіршим засобом розвязування господарських питань є те, що до них підходять не з господарської, а з політичної сторінки.

Збори „Сільського Господаря" відкрили перед нами цілу низку болячок, які відчуває село та показали нам, з якою тугістю та енерґією це наше село бореться з ними у рямцях організації „Сільського Господаря". А разом з тим ці збори виказали, що специяльно на цю організацію мусить звернути увагу ціле наше громадянство, бо вона вже перестала бути справою самої централі „Сільського Господаря", а стала справою **всенародньою.**

Оце помічення зі зборів двох наших господарських установ, які повинні з увагою приняти всі, що на цих зборах не мали нагоди чи можливости бути.

Закарпатське москвофільство
на службі мадярської ірреденти.

(До приїзду міністра Бенеша на Закарпаття.)

Після дуже короткого початкового періоду на Закарпатті, коли ще чехи мали поважний намір допомогти місцевому українському населенню пробудитися від тисячелітнього летарґу, в якому ця вітка нашого народу перебулава під Мадярщиною, настав новий період — період кольоніяльного визиску та свідомого спинювання народнього культурного розвитку піддержуванням штучного москвофільства. Витрачено кольосальні суми на москвофільський рух, але місцевого населення всетаки не вдалося ані навчити московської мови ані зробити з нього москалів. Провідники цього руху дуже завзято боряться за введення московської мови до народніх шкіл на Закарпатті і щороку влаштовують в ювилейні пушкінські дні „день русской культури". Але на диво самі найзапекліші москвофіли на Закарпатті, що стараються перевчити цілий нарід на московську мову, чомусь самі не всилі навчитися московської мови й всі вони так жахливо балакають якимось таким огидним жарґоном, що в москалів-еміґрантів ця їх „русская" мова викликує несмак і обурення. Треба ствердити такий факт, що досить численна тут московська еміґрація оминає цих панів „русскихъ" зпід Мукачева, Ужгороду і Пряшова та ставиться до них з незахованою погордою. Як московські еміґранти люблять часом висловлюватися, вони цим панкам подають руку „без страха, но с омерзеніем". Зрештою, російська еміґрація чудово могла переконатися досі, що тут не йде про ніяку „русскость" місцевих і галицьких москвофілів. Приклад — такий Фенцик, що не так давно ще був секретарем „Просвіти" та немало є на Закарпатті б. його учеників, яких він учив в семинарії, як завзятий українець співати — „Ми гайдамаки"... Коли особисто не міг погодитися з о. Авг. Волошином, то „на зло йому" почав ширити москвофільську пропаґанду, перебігши з „Просвіти" до „Духновича". Також московські еміґранти переконалися, що протеґована чехами „русскость" є теж лише засобом. Із чеських партій активно піддержують москвофільський рух на Закарпатті особливо дві партії: партія національ-демократична Крамаржа та націонал-соціялістична Кльофача. Цим партіям, завдяки надзвичайно багатій та розповсюдженій пресі, особливо всяким бруковим націонал-соціялістичним виданням, як нпр. всяким „Вечернікам" та „А-Зетам" „Чеського Слова", справді вдалося вщепити в пересічного чеського громадянина переконання, що український народній рух на Закарпатті є протидержавний та ірредентичний. Навіть Кльофач не постидався недавно заявити в сенаті, як закид урядові, що на Закарпатті — „продовжує провадитися українська ірредента й державна зрада". Через оту пропаґанду кожний чеський філістер щиро вірить в українську злочинність. В цьомуж дусі виховується чеська адміністрація на Закарпатті. Тому нема нічого дивного в тих ревізіях, що йдуть серед учительства та які провадить чеська жандармерія, шукаючи за якимось ірредентичними мапами, тризубами і т. п., як доказами „державної зради". Не без впливу цієї пропаганди дійшло до такого культурного скандалу для чехів, як заборона в 70-літні роковини ганебного вислову царського абсолютичного бюрократа „Нікакого малоросійскаго языка не **било, нет і бить не может".** (20. VII. 1863. П. Валуев, російський міністер внутрішніх справ). Празьким **демократичним** міністерством заборонено карпатському учительському Т-ву вживати назви „український", бо це „означення **мови й народности, як „української" є непра**вильне й суперечить правним постановам" (16. І. 1933. **міністерство** вутріш. справ, Прага). Але ця москвофільська та протиукраїнська пропаґанда, ведена під плащиком ніби то вдячности до „Руска", як тої держави, що помогала чехам виборювати самостійність, в дійсності є **кермована** страхом перед — Росією.

Про мотиви москвофільської політики лідера **націонал-демократів** Крамаржа, чеський учений історик д-р Ян Славік так пише: „Крамарж хоче чеського читача страшити небезпекою, що українці будуть реклямувати для себе те, що **належить нам,** себто Підк. Русь, хоч його „майбутня Росія" ніколи ніби не буде на неї посягати"...*) Щож торкається Кльофача, лідера **націонал-соціялістів,** то він у 1926 р. на зборах у Берегові (Закарпаття) сказав своїм однопартійцям таке: „Братя! Ми не смієно допустити на Підкарпатті до „русинських" шкіл української мови тільки російську, а то з тої причини, що Львів є близько, а москалі далеко і наші русини **ніколи не дістануться** до Москви".**) Річ ясна, що такі мотиви москвофільської політики чехів також вплинули на повздержливе відношення чесних москалів еміґрантів, не каріеристів, до місцевого москвофільського руху.

Але палиця має два кінці. Не лише чехи використовують цей рух, як засіб. Він також **в інтересах Мадярщини,** що розвиває надзвичайно активну ревізіоністичну пропаганду й не тратить надії дістати знову до своїх рук Закарпаття. При національній свідомості місцевого українського населення Мадярщина мусіла би розпрощатися з мрією побачити в складі своєї держави без збройної боротьби знову Закарпаття. Тому то **мадярська політика старається всіми силами піддержувати на Закарпатті москвофільський рух** та особливо спинити пробудження національної свідомости та виховання місцевої національно свідомої інтеліґенції. Мадярщина справедливо рахує, що національно несвідомий „карпаторуський" нарід добровільно, з голоду, шляхом плебісциту, піде до неї в ярмо, тим більше, що мадярський ревізіонізм оперує арґументом господарської єдности Закарпаття і корінної Мадярщини. Нема сумніву, що та пропаганда пригадує, що за часів Мадярщини не було того перманентного голоду на Закарпатті, який істнує тепер на Верховині, податки були менші, праці більше і багато менше „бюрократії". І щоб не діяти під впливом тих матеріяльних арґументів — на це треба високої національної свідомости, до якої — як на сміх! — не допускають чехи, у якомусь самовбийчому засліпленні! При теперішній економічній кризі лише національно свідома патріотична місцева українська інтеліґенція могла би успішно боротися з мадярською ревізіоністичною пропаґандою. Але... місцева адміністрація держиться тої тактики, що краще кричати про українських ірредентистичних журавлів у небі та мовчати про мадярську ірредентистичну синицю в руках. — І тому якось мадярської ірреденти чеська політика не добачує, а переслідує національно свідомі одиниці, що виражають себе українцями, за... „ірреденту та державну зраду".

*) Podivna obrana slovanske politiky. Dr. Jan Slavik. „Nar. Osvoboz." 1927 p.

**) Промова посла Гусная в парламенті: „Учительський Голос" 1931 р.

Наскільки заінтересованими є чужинецькі чинники у москвофільському русі, на це вказують також ревеляції ужгородського „Укр. Слова", повторені потім „Ділом", про звязок лідера москвофільського руху д-ра Фенцика з урядом одної держави, який матеріяльно підтримує тут москвофільську пропаганду субвенцією для щоденника „Карпаторусскій Голос".

Але москвофільський рух це не те ласкаве телятко, що дві мами ссе, — він має багато мам. Таку собі покровительку москвофілам знайшли тепер ще й в провіднику словацьких автономістів Глінці. У своєму ювилейному числі (300-му) „Карп. Голос" помістив велику фотографію Глінки та його статтю, в котрій він пише про славянську солідарність та що „русскіє" мусять зеднатися і разом працювати зі словаками. Про те, що на Словаччині у тих „русских" селах словаки дозволяють лише словацькі школи — не згадується. В доповненні до ювилейного числа „Карп. Гол." вмістив статтю також поплечник Глінки, редактор „Словака", Сідор, де говорить про перетворення неславянської централістичної держави в державу чехів, словаків, поляків і русских, рівних у своїх областях.

Ось такі наслідки москвофільської політики чеських урядових партій, що всіма силами свого адміністраційного апарату поборюють український рух та піддержують москвофільство, що шукає собі спільників між ревізіоністами, консулями чужих держав, фашистами та чехофобами.

Як повідомляє ужгородська „Свобода" — міністр Бенеш звернувся тепер до о. Авг. Волошина про статтю для закордонної преси. Очевидно, що ця стаття має бути скермована проти мадярської ревізіоністичної пропаганди. Але одно дивує: чому з цим звертаються до духовного батька й провідника **українського руху**, якого партійний лідер та преса партії Бенеша кваліфікує, як „ірреденту та державну зраду"?! Чомуб цього не доручити „державнотворчим" Щерецьким, Бачинським та іншим Фенцикам?! Вониж, як аграрні посли до парламенту, тепер ведуть політику „державнотворчу" на Закарпатті, а о. Авг. Волошин лише колись прилучав Закарпаття до Чехословацької Республики...

М. О.

БАРТУ ТІШИТЬСЯ...

На засіданні мін. ради здав мін. Барту звіт з подорожі до Брюселі. Він заявив, що погодився з Імансом про конечність висвітлити небезпеку збросння Німеччини та конечність створити міжнародню розбройну конвенцію, що не допустилаб до перегонів у збросннї. Заключення такої конвенції залежне від гарантій її виконання та репресійних засобів у випадку нарушення її. Далі Барту ствердив, що з Імансом прослідив проблеми, звязані з виконанням трактатів у Льокарно та рейнського пакту і відмітив, що між франц. і бельг. урядом є ріжниця поглядів за їх виконання. Оба міністри обговорили теж економічні взаємини своїх країн: мін. Барту ствердив, що Франція й Бельгія — це найкращі для себе клієнти і тому очевидно Бельгія дістане від Франції широкі економічні полекші.

Перепони для унійної акції на Волині.

Від одного нашого дописувача з Волині дістаємо отсі незвичайно цікаві уваги про ті труднощі, що їх стрічає унійна акція на волинському терені:

Прочитав я замітку в „Ділі", ч. 79, де описано незавидне положення унійтів у селі **Жджари**, які збудували у себе і церкву і мурований дім ще кілька літ тому і до нинішнього дня не можуть добитись у римо-кат. курії в Луцьку свого постійного священика-пароха. Це мене ні трохи не здивувало, бо таж луцька курія, як я провірив, дістала в останніх часах до 30 подань **від ріжних православних досі парохій на Волині, які заявили, що хочуть приєднатись до католицької церкви і дістати священика греко-кат. обряду.** І місяці минають, а всі ті подання лежать спокійно в актах і ніхто в курії ними не цікавиться. Ті села, що просять післати їм унійтського священика, чекають даремне: **курія на їх письма не дає ніякої відповіди!** Чи знає про це Ексцел. Митрополит та апостольська нунціятура у Варшаві, не знаю. Мабуть, що ні!

Для прикладу вкажу на деякі з тих сіл. Так у селі **Ласкові** к. Володимира ще в літі мин. року більша частина його мешканців зложила подання до лат. курії в Луцьку і зголосила своє приступлення до гр.-кат. церкви. Одначе донині ті бідні люди що покинули казьонне православія не мають ніякої опіки з Луцька, хоч туди вже нераз звертались і просили письмено дати їм священика. — Подібно є і в селі **Паридубк** коло Матієва, пов. Ковель, звідки селяни вносили теж подання до Луцька, одначе без ніякого висліду. — Також історія є і в селі **Заставе** коло Межиріча, пов. Рівне, де вже від двох літ істнує греко-кат. парохія. Вірні зверталися до курії в Луцьку, яка з початку дала їм священика, але вже більше як рік, не знати чому, та уніятська парохія без священика (православний є на місці!). Люди просять-благають дати їм уніятського священика, та курія на все те мовчить...

Згаданих прикладів на нині хіба досить. Ми чуємо тут часом, що уніятські села тому не дістають священиків, бо їх нібито нема. А одночасно зачуваємо, що львівську Дух. Академію скінчило чи кінчить кількох богословів-волиняків. Чи не моглиб вони з успіхом працювати у наших селах?

Після реформи суспільних обезпечень.

1. ЛІЧЕННЯ НЕДУГ ДОМА АБО У ПРИВАТНОГО ЛІКАРЯ.

Зголошення щодо лікарської помочі дома приймають бюра зголошень усіх „перехідних" у будні дні від години 8—15, а від 15—20 бюро зголошень при вул. Фредра 2. для цілого Львова, телефон № 3-61, 34-88.

В неділі і свята чинне є тільки бюро при вул. Фредра 2. для цілого Львова між год. 8—12.

У часі, коли бюра нечинні і зайде нагла потреба покликати лікаря до дому, треба звернутись безпосередно до лікарів „Суспільної Обезпечальні" при чому в першу чергу треба покликати районових лікарів (зі свого району).

Коли обяви наглого занедужання є того роду, що можна боятись, що проволока грозить небезпекою для життя, а лікар „Обезпечальні" є абсолютно не до осягнення, можна візвати до уділення першої наглої помочі лікаря, який не має умови з „Обезпечальнею", за винагородженням не вищим від воєвідського цінника лікарських гонорарів.

Претенсії за зворот таких коштів треба письменно заявити в „Обезпечальні" найдальше протягом 5 днів від покликання лікаря, залучуючи посвідку лікаря, де стверджено, коли (день і година) відвідав він недужого, яку недугу найшов і яке лічення призначив. Долучити також треба копію рецепти.

Зголошень, що їх не внесено в речинці (5 днів) „Обезпечальня" взагалі не буде розглядати (арт. 123. закону).

2. ДОТЕПЕРІШНІ ЗГОЛОШЕННЯ І КАРНІ САНКЦІЇ ДЛЯ ВПЕРТИХ.

За 2 і пів місяця обезпечено в „Сусп. Обезпечальні" у Львові 62.908 працьовників і зареєстровано 21.670 варстатів праці. Нові зголошення ще дальше приходять. „Обезпечальня" грозить, що проти хлібодавців, які не хочуть сповнити свого обовязку, приноровиться карні санкції з великою строгістю.

Інститут національної культури чи твердиня обскурантизму?

Історія „Народнього Дому" у Львові та його нинішній жалісний стан.

В останньому числі варшавського „**Бунту Млодих**" з 19. ц. м. появилася під поданим наголовком обширна, з 5-ти частин зложена стаття Івана Кедрина. Тому, що порушена тема є одною з найбільших болячок українського життя і що стаття орудує великим фактичним матеріялом, цікавим і для українського громадянства, передаємо ту статтю з невеличкими змінами, додаючи — для більшої прозорости, підзаголовки. Всеж, не слід забувати, що вона писана для польського читача й у висновках звертається під адресою польських чинників. — Прим. Ред.

1. „СЕНТИМЕНТАЛЬНИЙ ВСТУП".

Проголошення ліцитації двох земельних маєтків, власности „Народнього Дому" у Львові; черга скандалічних судових процесів на тлі довголітньої завзятої кампанії цілої без вимку української преси і частини самого т. зв. староруського табору проти нинішнього державного комісаря „Народнього Дому"; вкінці зголошена кілька тижнів тому і досі, здається, дефінітивно ще неполагоджена димісія того комісаря, ті факти züактуалізували ту т. зв. „справу Народнього Дому", справді одну з найдивніших і найсумніших справ з польсько-української дійсности, і мабуть саме тому польському громадянству дуже мало відому. По правді це ніяка „справа": це геройська епопея і одночасно скандальний роман у безчисленному числі томів, з прольогом, що сягає до панщизняних часів, і епільогом, що його вистукує ліцитаційний молоток, — це також надзвичайно поглядова лекція, якими крутими стежками мандрують польсько-українські відносини...

Після того сентиментально - поетичного вступу — кілька томлячих дат і інформаційних фактів, з тим потішаючим вияснениям зглядом, що саме ті, яким залежить на замотанні тієї справи і витворенні про неї думки як про справу надзвичайно складну й хаотичну, — дають найдовші історичні виклади про „Народній Дім" і найбільш всесторонні інтерпретації пречисленних правничих параграфів. Ми не підемо їх слідами, але й не можемо поминути тих виводів повною мовчанкою, якщо стаття має виконати своє завдання: поінформувати читачів про розміри легендарного смока, якому на імя „Народній Дім" у Львові, та яким внедовзі українські матері страшитимуть своїх нечемних дітей...

2. ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД (1848—1934).

В дні 2. травня 1848 у консисторській салі св. Юра у Львові понад 300 русинів (українців) покликало до життя першу українську (руську) політичну організацію „Головна Руська Рада". В дні 3. червня 1849 скромний парох з Рудна, о. Лев Трещаківський, зголосив на засіданні „Головної Руської Ради" внесок, щоби здвигнути у Львові будинок Народнього Дому, який став би осередком і вогнищем національної культури. Основним капіталом мали стати гроші, зібрані на великому народньому фестині на святоюрському майдані 15. травня 1849, в дні першого „свята свободи" (роковини скасування панщини). „Головна Руська Рада" звернулася з меморіялом, підписаним заступником голови, о. Мих. Куземським, до віденського уряду з просьбою, щоби площу по спаленій при бомбардуванні Львова 2. XI. 1848 р. німецькій Академії і Бібліотеці держава відступила на побудування другої міської греко-католицької церкви і будинку руського інституту для підтримування національної культури. На підставі згоди, висловленої австрійським м-ством освіти і внутрішніх справ, відбувся в дні 8. листопада 1849 р. акт передачі згаданих грунтів і румовища „ан ді рутеніше Ферзамлюнґ унд Бефелькерунґ" до рук комісії, що її покликала Головна Руська Рада 8 лютого та комісії, якої головою був згаданий вже о. Мих. Куземський, видає відозву до ці-

лого руського народу в Австрії у справі складок на будову Народнього Дому. І поплили пожертви широкою рікою, чого доказом по нинішній день — величезний 3-поверховий і 3-фронтовий будинок при вул. Рутовського 22, величава церква при вул. Краківській, 5-поверховий будинок при вул. Курковій, велика посілість з церквою СС. Василіянок при вул. Зиблікевича і два земельні маєтки Костенів і Білка в перемишлянськім повіті. Крім масових прилюдних складок склались на цей маєток також богаті записи поодиноких громадян, які в той спосіб манифестували свою вірність для рідної культури й бажання плекати її.

Колиж повіяло по Австрії вітром реакції і вийшла заборона всіляких політичних організацій, була теж розвязана Головна Руська Рада (3. 6. 1851). В порозумінні з адміністраційною владою члени Ради покликують до життя Адміністраційну Комісію, яка перебирає у володіння маєток Народнього Дому. Львівське намісництво висловлює на це свою згоду (30. X. 1851), а ту формальну постанову випередив уже Франц Йосиф І., що 18. X. 1851 особисто поклав вугольний камінь під будову Народнього Дому.

На підставі права про товариства з 15. XI. 1867, яке донедавна обовязувало в Галичині, Адміністраційна Комісія, що зрештою вже в 1868 році виготовила статут Т-ва „Руско-Народний Інститут у Львові", предложила в р. 1868 новий статут під тою назвою, а рескриптом з дня 11. лютого 1869 намісництво той статут затвердило, покликуючись на міністеріяльний декрет з 11. лютого 1869. З вибухом світової війни австрійські власти припинили діяльність Т-ва (4. 8. 1914), а для управи величезним маєтком призначили державних комісарів зпосеред урядовців. 15. 5. 1917 австрійські власти остаточно Т-во „Русько-Народний Інститут Народний Дім" розвязали, а на його місце покликали кураторію з 12 осіб (8. I. 1918). Розвязане Товариство зголосило ще до австрійського міністерства внутрішніх справ відклик, який після упадку Австрії помандрував до Варшави, де досі спочиває. А польська влада, перейнявши у володіння Львів, розвязала Кураторію Народнього Дому і для адміністрації Нар. Домом визначили державного комісаря. Пятий з черги державний комісар довів саме Народній Дім до стану... ліцитації.

(Дальше буде.)

ВИКРИТО КОМУНІСТИЧНУ ОРҐАНІЗАЦІЮ НА БУКОВИНІ.

В Черівцях арештували провід буковинського осередку комуністичної партії. Арештованих відставили до воєнного суду в Яссах. Поліція викрила, що комуністична партія пробувала відновити розбитий провід буковинської комуністичної орґанізації. Задля цього центральний комуністичний комітет в Букарешті вислав до Черновець комуністичного провідника Павла Кіртоку, що відбув вишкіл у пропаґандивній і шпиґунській школі в Москві. По званні він інженір агроном і походить з Бесарабії.

Приїхавши до Черновець, Кіртока увійшов зараз у звязки з кількома комуністами, щоби відновити обласний комуністичний комітет для Буковини й Хотинщини. Йому помагав студент Юлій Софран. Оба взяли собі до помочі швачку Розу Фуксман і комуністичного аґента Мозеса Лівенталя, що був учителем гебрайської мови в ріжних приватних жидівських школах. Це дало йому змогу ширити комунізм серед шкільної молоді. Між арештованими є ще Абрагам Юрман, Сара Ледерман Бенямін Вальд, курзор орґанізації та Мозес Пфефер, провідник комун. орґанізації в Сторожинці. Кіртока після арештування зрадив усіх комуністів і поліція перевела на тій основі домові ревізії. Найдено агітаційну літературу в ріжних мовах, два апарати до поможування писемних летючок, тощо. Стверджено теж, що букарештенська ком. централя пересилала черновецьким комуністам значні суми грошей, щоби мали чим оплачувати своїх адвокатів.

Хліборобське оживлення на Волині.

Дві господарські наради Філії „Сільського Господаря" в Луцьку.

Господарська криза й нові вимоги життя від дрібних хліборобів викликують в останнім часі помітне оживлення серед українських селян-рільників. Про поважне ставлення до господарських проблем наших зорганізованих селянських мас свідчать, між іншим, дві останні господарські наради, що відбулися в Луцьку з ініціятиви й під проводом філії „Сільського Господаря".

І. ГОДІВЕЛЬНА НАРАДА ДНЯ 25. БЕРЕЗНЯ.

В нараді взяло участь понад 100 представників кружків „Сільського Господаря" й кооператив-членів, що прибули з ріжних кінців повіту, а навіть з таких далеких закутків, як Колківська й Чарторійська ґміни, за 50—80 кільометрів.

Нараду відкрив і проводив нею голова філії п. В. Островський, запросивши на заступника п. П. Бондарука; секретарював п. С. Вишнівський. Вступну промову про сучасне економічне положення дрібних хліборобів і про заходи до його поліпшення, а зокрема про організацію збуту свиней та дробу виголосив п. В. Островський. Повітовий агроном інж. Ниший прочитав реферат про годівлю й плекання. В дискусії забирали голос представники з місць, ставлячи дуже влучні запитання и пропозиції значного практичного значіння. Загалом дискусія велася дуже поважно й довела цо ясно сконкретизованих постанов, а саме:

„Годівельна нарада Філії „Сільського Господаря" в Луцьку дня 25. березня 1934 року при участи 103 представників кружків, обміркувавши справу годівлі та збуту свиней і дробу в селянських господарствах, прийшла до висновків:

1. Життя вимагає негайного започаткування правильної і планової годівлі свиней і дробу як для місцевого ринку, так і на експорт.

2. Матеріял для плекання й годівлі повинен бути расовий, високоякісний.

3. „Сільський Господар" має своїм завданням доставити своїм членам відповідний годівельний матеріял і заопікуватися справою годівлі й плекання в кружках.

4. Без організованого збуту не може бути належно поставленої годівлі, але організація збуту мусить спиратися на творчу ініціятиву годівельників та селянські хліборобські организації і відповідати структурі дрібних селянських господарств.

У згоді з цими засадами нарада постановляє:

І. Постачання годівельного матеріялу членам Т-ва.

1. Кружки негайно заложать (де ще не заклали) секції годівлі й плекання свиней і дробу згідно з пляном праці та інструкціями, що їх дасть їм Філія „С. Г." в Луцьку.

2. Годівельним матеріялом має бути: свині — великі англійські „Йоркшири" й кури — „Кармазини" і „Плімут-Роки".

3. Члени годівельних секцій кружків є одночасно членами відповідних годівельних секцій Філії.

4. З метою ознайомлення членів з організацією й працею годівельних секцій при кружках має бути влаштована низка годівельних нарад — повітові в Луцьку й районові в головних пунктах повіту для околичних кружків.

5. Кружки мають створити годівельні фонди на розплодовий матеріял.

6. Випродукований членами секцій годівельний матеріял під доглядом агрономічних сил Філії може бути проданий тільки членам Т-ва з метою поширення раси.

II. Годівля свиней і дробу на експорт.

1. Рада Філії має розробити й внести на загальні збори членів проект годівельних фарм свиней і дробу на експорт.

2. Матеріяльну участь у створенні фарм повинні взяти чинники, зацікавлені в збуті.

III. Експорт свиней і дробу.

1. Філія „С. Г." в Луцьку при співучасти кружків має зор[illegible]вати перший пробний згін свиней у Луцьку, а потім — у головних пунктах повіту й запросити до участи в закупі „Центросоюз" та інших поважних експортерів.

2. Таксамо Філія „С. Г." має зорганізувати збут дробу й яєць і для цього ввійде в порозуміння з особами й організаціями, що мають своїм завданням збут і перерібку на місці, а також з „Маслосоюзом" і „Центросоюзом".

3. Звернутися до Міністерства Рільництва й Реформ Рільних, а також до Міністерства Шляхів з просьбою про обниження перевозової тарифи для східніх земель з огляду на те, що високі тарифи викликують обниження цін на рільничі продукти й витворюють надзвичайно тяжкий, майже катастрофальний стан дрібних господарств, позбавлених належного експорту.

IV. Справа проекту закону про організацію збуту рільничих продуктів.

Познайомившися в головних рисах з проектом закону про організацію збуту хліборобських продуктів та зі схемою організацій збуту, нарада вважає, що згаданий проект у його теперішньому вигляді не відповідає структурі селянських господарств на наших землях, а його введення у життя викликалоб болючий перелім у селянських господарствах, хаос і безуспішне погіршення стану господарів і власне тому, що:

1. Примус у своїй психольогічній природі є способом негативним і особливо є небезпечним у творчій праці хлібороба.

2. Примусове введення цілих громад, як одиниці в обовязкові збутові організації з позбавленням персональної оборони своїх інтересів господарів [illegible] га викликалоб плутанину в відношеннях сіл і заналоб грунт для проб експльоатації селянської маси з боку більш метких, але менш чесних осіб зпосеред населення.

3. Подібне „сколективізування" й урівняння селян-продуцентів усунуло би здорову конкуренцію в ділянці уліпшення продукції і піднесення якости продуктів.

4. Накопичення продуктів, узятих скартелізованими закупцями-експортерами на коміс, могло би викликувати при відсутності ринку збуту значні налишки й паніку, то вести не до піднесення цін, а навпаки — до їх обниження.

5. Лише творча ініціятива самих дрібних українських продуцентів, обєднаних у своїх хліборобських організаціях „Сільський Господар" і кооперативах для закупу й збуту дають запоруку, що шляхом самодіяльности рільників і їхньої вільної праці в ділянці збуту можна дійсно дійти до налагодження збуту хліборобських продуктів і підняття добробуту хліборобів.

II. ПАСІЧНИЦЬКА НАРАДА ДНЯ 21. БЕРЕЗНЯ.

З метою оживлення діяльности пасічницької секції при Філії „С. Г." була скликана нарада представників пасічників з ріжних сіл повіту. Нараду відкрив і проводив нею голова Філії п. В. Островський. Реферат про практичну працю в селянських пасіках прочитав свящ. Д. Чирський, б. інспектор пасічництва на Поділлі. Реферат викликав велике зацікавлення й оживлені запитання з пасічницької практики, на які о. Чирський давав дуже цікаві вичерпуючі відповіді. Після великодніх свят має відбутися друга нарада та реорганізація пасічницької секції Філії.

Землетрус в Румунії.

БУКАРЕШТ, 30. 3. ПАТ. Вчора вечором в цілій Румунії відчули сильний землетрус. Впродовж 21 мінут були три підземні потрясення. В Букарешті завалилися два доми, в Ясах багато домів лягло в руїнах, в Галацу завалилася стеля великого ресторану, причому багато осіб потовкло. В Кишеневі завалилася святиня. Ближчих подробиць покищо нема.

—o—

По широкому світі.

— Уряд фільмової цензури в Берліні заборонив дальше висвітлювання американської фільми п. н. „Танок мужчин довкола жінки". Головну ролю в тій фільмі грає американський боксер Макс Бер, жид. Причиною заборони було жидівське походження артиста.

— На Чорному Морі відбудуться при кінці квітня ц. р. великі маневри цілої совітської фльоти при участи літаків.

— Сіґуранца в Букарешті викрила тайну орґанізацію змовників, наслідком чого арештували професорів університету Ґ. Жероту й Ґуму та ст. медицини Константінеску.

— Німецька влада відмовила дозволу футболевій дружині з Кенігсберґу на виїзд до Клайпеди, де вона мала змагатись з клайпедським мячевим союзом.

— Нім. уряд заключив мин. четверга з Естонією договір, що управильнює німецько-естонський товарообмін. Постанови договору обовязуватимуть до кінця ц. р.

— Нім. мін. закорд. справ ратифікував додаткові договори до нім.-швайцарського торг. договору, що досі був тільки провізоричний

Для прояснення атмосфери.

Посолка Мілена Рудницька проти релігійної нетерпимости.

Від голови „Союзу Українок", посолки М. Рудницької, дістаємо такий лист:

Від довшого часу на сторінках тижневика „Мета" появляються замітки і статті проти моєї особи, як голови „Союзу Українок", у яких автори оперують без жадних скрупулів нестійними закидами, фальшивими твердженнями та злобною інтерпретацією, а то й перекручуванням дослівних моїх висловів. Для редакції „Мети" навіть заява Головного Виділу „Союзу Українок" за іменним підписом усіх його членів (між ними є також члени Українського Католицького Союзу), не була вистарчаючою, щоби примістити на своїх сторінках цю нагінку. В останньому числі „Мети" з 25. ц. м. находиться новий виступ проти мене за підписом трьох пань (Вояковської, Конрадової, Тишинської), які й попередньо були інформаторками „Мети". Згадані пані оспорюють заяву Головного Виділу Союзу Українок, яка стверджувала, що мої виступи на форумі Товариства ніколи не були звернені проти ідеї Христа та завзивають мене, щоби я прилюдно заявила, що належу до одиниць, яким дорогі є ідеї Христа".

Я не мала наміру відповідати на ці всі напади тому, що не є приклонницею заповнювання сторінок газет особистою полемікою. Одначе бачу, що моя мовчанка стає для моїх противників заохотою до щораз більшої агресивности і тому мушу заявити ось що:

Цитований вище запит, чи ідеї Христа є мені дорогі, мушу розуміти, як арогування собі названими трьома панями права контролі моїх релігійних почувань. Проти цього мушу застерегтися рішуче як проти чогось нечуваного в культурному світі. Від названих пань, католицьких діячок, можна було сподіватися хіба більшої пошани для найсвятішої сфери людської психіки: релігійних почувань одиниці, які є виключно справою її сумління. Зате як громадська діячка я ніколи не ухилялася і не ухиляюся від відповідальности **за мою громадську діяльність.** З повним супокоєм лишаю оцінці громадянства, чи моя суспільна праця, зокрема на становищі голови Союзу Українок, є корисна для нації та чи вона відповідає засадам християнської етики.

Щож торкається мого виступу на Загальних Зборах львівської філії, до якого в „Меті" вже третій раз повертаються, імпутуючи мені немов би я твердила, що в Союзі Українок нема місця для християнських ідей, то заявляю: Пригадуючи членкам на Загальних Зборах львівської філії головні ідеї, які лягли в основу діяльности Союзу Українок, а саме ідею національну і ідею жіночого руху та підкреслюючи, що в Союзі Українок є місце для жінок ріжних світоглядів і ріжної партійної приналежности, я мала намір тільки застерегтися проти вношення на терен Союзу Українок релігійної нетерпимости і релігійної боротьби, що в наслідках мусілаб довести до розбиття товариства. Чи мої застереження були правильні і мої побоювання оправдані, найкращим доказом цього були останні членські сходини львівської філії Союзу Українок з дня 25. ц. м. На тих сходинах такі, що називають себе „воюючими католичками" внесли в ділові наради над справою Українського Жіночого Конгресу розбиваццку атмосферу пічим неумотивованих закидів і підозрінь, внаслідок чого стрінулися з осудом загалу присутних членів, які є такими самими щирими католичками, як і вони.

Заявляю ще раз, що поширювання вістей, немов би я говорила, що в Союзі Українок нема місця для християнських ідей, є нікчемною клеветою. Навпаки — я глибоко переконана, що ціла діяльність Товариства, якому проводжу, є навіяна правдивим християнським духом.

Вкінці для характеристики метод, якими послуговуються мої противники наведу з численних фактів тільки один приклад. У „Меті" ч. 6 з 11. лютого одна зі згаданих пань писала: „З цілою рішучістю можемо ствердити, що еволюція напрямних Т-ва С. У. іде в протилежному напрямі до принципів Христової Церкви, до релігійного наставлення загалу українського жіноцтва і всупереч конечностям української нації". Ця сама пані в „Меті" ч. 12. з 25. березня підписує таке письмо: „Заявляємо, що в дописі, який ми підписали, ми зовсім не квестіонували відношення Т-ва С. У. до релігії та Церкви".

Як можна з такими противниками вести льояльно дискусію?

Львів, 29. 3. 1934.

Мілена Рудницька.

Довкола нової розбройної конвенції.

ПАРИЖ, 30. 3. ПАТ. „Парі Суар" подає кілька подробиць з вчорашньої ночі у справі розбройних пертрактацій. Вел. Британія рішила вимагати від Франції відповіді на такі питання: 1) чи Франція згідна прийняти гарантії, що відносилибся тільки до самої конвенції; 2) чи Франція погодилабся, щоби конвенцію підписала тільки деяка частина великих держав. Коротко кажучи — відмічує часопис — Льондон відділює два питання: розброєння і питання журби за загальну безпеку. Свої міркування ілюструє часопис примірами. На думку мін. Саймона, якщоб Німеччина нарушивши постанови конвенції, продовжувала свої зброєння, Англія дозволилаб застосувати супроти неї економічні санкції. Але якби Німеччина напала після ратифікування конвенції на Австрію, Англія тоді не інтервеніювалаб, бо їй йде тільки про пошану розбройної конвенції. Часопис пише, що всежтаки Франція виконує постанови женевського й регіональних пактів та відчуває, що ініціятива Форін Офісу мусить викликати великі застереження.

Мін. Барту повідомив англ. амбасадора Тіреля, що ноту подрібно простудіюють та що проєкт відповіді предложать раді міністрів під кінець слід. тижня. Вчорашні конференції мін. Барту з послом Югославії Спалайковичем та італ. амбасадором Пігангі відносилися теж до справи розброєння.

23-літній більшовицький ґенерал на французькому артилерійському курсі.

У Нансі відбувається високий курс для артилерійських старшин, який веде ген. Шовен. Між чужими слухачами є один польський полковник, чехословацький капітан, швайцарський капітан і також один більшовицький старшина. Йому щойно 23 роки. Це вперше більшовицький старшина бере участь у тих курсах.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 1. КВІТНЯ 1934.

К. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 33

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Взаємини з місцевим священиком. — Внутрішні спори між старшинами. — Жінки між добровольцями.

Не занедбав я також і того, щоби не представитися і місцевому священикові о. Іренеєві Уйгелі. Мадярський вплив уже зазначувався тим, що він змінив свою українську назву Новак на мадярську Ujhely. Його і родину, до якої крім жінки входило ще двох синів і кілька дочок, гарних з виду панночок, застав я в хаті. Зі мною говорили по українськи, але вже у моїй присутности між собою по мадярськи. Це досить прикро мене вразило і я крім тої одної обовязкової візити більше до них не ходив, хіба в урядових справах. А коли навіть цілий тиждень мешкала у нього моя жінка з дочками, яка втікала туди з Карпат до Відня, обмежилося наше знайомство на повитанні та прощанні. Зате вже більше підтримували взаємини з священичою родиною добровольці, які кожного вечора в більшім або меншім гурті гостили в домі о. Уйгелі, співали українські пісні, вчили панночок тих пісень співати, або слухали милих дівочих голосів, як ті виспівували мадярські романси та національні мадярські пісні. Вплив добровольців на священика був досить корисний. Він дозволив їм співати в церкві Службу Божу і на її закінчення ще й гимн „Ще не вмерла Україна". Та найбільше подобалося воно самим селянам, які не мали вже [illegible] щось подібного чути. Негодували, що правда, стрільці на те, що о. Уйгелі що другу неділю голосив мадярську проповідь, але мушу зазначити, що за час мого короткого побуту в Ґоронді, бо лише до 29. вересня, крім згаданої події з нотарем, не було найменшого приводу до полагоджування політично-національних справ.

Зате давали мені більше до роботи і до думання внутрішні спори між стрілецькими старшинами. Означити точно противенства — годі. Оскільки мені здається, то проти моєї особи не було між стрілецькими старшинами негодування, або таких, що отверто чи скрито проти мене виступали. Одначе на одних спільних сходинах вибухли ті противенства в більше виразній формі. Речником одної сторони був радн. Рожанковський, який зазначив, що у стрілецькій організації бере верх професорський курс, який підтримує учителів і тримає позаду юристів. Д-р Томашівський старався довести радн. Рожанковському безосновність тих підозрінь, одначе противна сторона не дала себе переконати. Хоч я хотів від радн. Рож-ого почути якісь конкретні факти, хоч старався також довести йому, що далекий від такого напряму, то ми всі розійшлися з тим, що між нами нуртують якісь непорозуміння та що в нечисленнім стрілецькім старшинськім корпусі твориться прогалина, якої годі переступити та й годі заповнити. З другої сторони давалася відчувати досить сильна неохота супроти Гр. Коссака та його брата Івана. Я все таки мушу признати, що коли Іван Коссак не був мені надто симпатичний, то до Гр. Коссака я ставився таки дуже прихильно, цінячи в нім ініціятиву, енергію, амбіцію. Також мушу признати, що й Гр. Коссак у відносинах до мене був повний льояльности, старався йти мені на руку та підпомагав мене радою і вказівками. В часі нашого спільного побуту в Ґоронді панувала між нами повна гармонія. Одначе інші старшини — про четарів тут не говорю, бо тих не втягали ми зразу у більш довірені зносини, хочби з огляду на ріжницю віку — давали недвозначно пізнати, що Гр. Коссак їм зовсім несимпатичний і на ту тему нераз вели розмову, сипалися дотинки, які викликали реакцію, а навіть свари поважнішої натури. Зрештою позатим панував позірний спокій. Крім сходин, скликуваних мною та сходин у старшинській менажі, старшини жили у своїх гуртках, а коли додам до того, що половина з них находилася в сусіднім селі Страбичеві, то й не могло бути мови про якісь виразніші, затрівожуючі непорозуміння.

Звязки з Б. У. та з Галичиною перервалися зовсім. Зараз після нашого приїзду до Ґоронди прийшла вістка, що в Самборі жде один відділ добровольців на те, щоб їх спровадити до Ґоронди. По той відділ вислав я д-ра К. Бірецького, який побрав у мене на ту ціль 1000 корон і поїхав до Самбора та привіз звідти поверх 70 стрільців. З ними приїхав також Іван Чмола і п-а Степанівна, які у Львові покинули були поїзд. Чи п-а Галечківна була вже, чи приїхала із самбірським відділом, чи пізніше, сьогодні мені не відомо. Крім названих панночок було їх ще кілька, які з добровольцями приїхали зі Стрия і тут стали зразу до помочи в кухнях добровольців. Але коли ті останні самі виручувалися своїми кухарями, стали вони вести старшинську менажу або заходилися коло хорих у стрілецькім шпиталику.

(Далі буде.)

Довкола афери Ставіського.

КОРУПЦІЯ НА ЦІЛІЙ ЛІНІЇ.

ПАРИЖ, 29. III. ПАТ. „Еко де Парі" містить характеристичну депешу з Льондону, в якій кореспондент стверджує, що афера Ставіського на думку льондонських кол підважила нормальний уклад відносин у Франції у всіх ділянках життя. Корупція запанувала в цілому житті. Ставіський був без сумніву на службі шпигунської шайки, яка видала всі військові тайни, пляни конструкції нових морських одиниць і конструкції зброї. Покликуючись на „Дейлі Експрес" кореспондент каже, що в найближчому часі слід дожидати сензаційних подробиць в тій справі.

НЕВЖЕ ВБИВНИКИ ПРЕНСА?

ПАРИЖ, 29. III. ПАТ. Сьогодні зайшов сензаційний зворот у справі вбивства судді Пренса. Після 20-годинного досліду слідча влада звеліла арештувати трьох здогадних убивників судді. Є це: барон де Люсац, Поль Вантюр і Франсуа Спіріто. Двох перших арештовано в Парижі, третього в Марселі. Викриття тієї шайки представляється досить загадочно. Від кількох днів перебувала в Парижі людина, знана в підозрілих колах під прізвищем Анджельо. У вівторок бачили його з бар. Люсац в однім париськім ресторані. Анджельо хвалився, що стоїть у звязках з поліцією, щоб улекшити доходження в афері Ставіського. Преса велить здогадуватися, що арештування Люсаца і його спільників наступило наслідком ревеляцій Анджеля. Наказ арештування вийшов від ком. Боні, що вже нераз користувався людцями з кримінального світа. Люсаца і Вантюра спроваджено до слідчого уряду, де після цілонічного переслухання їх арештовано під закидом вбивства судді Пренса, окрадення його та співучасти в ошуканствах Ставіського. Тимчасом арештовано вночі в Марселі Спіріта, знаного під ріжними прізвищами, переслухувано його цілу ніч на місці, після чого слідча влада в Діжон телеґрафічно звеліла задержати його під тими самими закидами, що арештованих у Парижі. Ціла трійка буде перевезена до Діжон з розпорядження слідчого судді. Всі арештовані випираються вини.

Один із членів суду, який брав участь в допитах арештованих, закомунікував журналістам, що завчасу булоб устійнювати вину арештованої трійки, однак влада попала на властиву дорогу. Можна набрати переконання, що то де Люсац телефонував критичного дня з Діжон до пані Пренс. На перший плян висувається особа Вантюра, що прибув з Марселю до Парижа 15. лютого, був кілька годин у ґінічному клюбі, опісля бавився в підозрілих льокалях цілу ніч. На другий день конферував зі знаними поліції людьми і з двома арґентинцями, яких незабаром переслухає слідча влада, хоча пробували вирватися з рук поліції.

СУПЕРЕЧНИЙ ВИСЛІД СЕКЦІЇ ТІЛА СТАВІСЬКОГО.

ПАРИЖ, 29. III. ПАТ. Вечором оголошено вислід секції тіла Ставіського. На тілі знайдено сліди одної тільки рани від кулі, вимірено в голову. Радіографія голови і тіла не виявила в тілі положення кулі. Стріл доконано настоячки. Слідів насильного ділання супроти Ставіського секція не виказала. Всі ознаки вказують, що Ставіський згинув наслідком самогубства.

ШІЯП ОПРАВДУЄТЬСЯ.

ПАРИЖ, 29. III. ПАТ. Слідчий суддя переслухав б. префекта париської поліції Шіяпа. Він заявив, що бачив Ставіського тільки раз в житті у своїм кабінеті і розмовляв з ним дві мінути. Ніколи з ним не був на сніданні ані не діставав запрошень до театру. Свідок стверджує, що з вини Ставіського грек з Атен, Зоґрафос, стратив 1,200.000 фр. Ставіський був у нього зі скаргою на шикани кримінальної поліції. Поліція не могла арештувати Ставіського без спеціяльного приказу слідчого судді. Щодо байонського скандалу префектура не має собі нічого до закиду, бо завинила льокальна префектура, фінансова контроля і прокуратура.

ЧИСТКА РАДИКАЛЬНОЇ ПАРТІЇ.

ПАРИЖ, 29. III. ПАТ. Президія радикальної партії в порозумінні з дисциплінарною комісією і членами партії, що засідають в парляментарній комісії до розсліду афери Ставіського, рішила виключити з партії деп. Юлена і Пруста, які вправді не допустилися вчинків, що підпадають під судові санкції, але допустилися вчинків, що не годяться з посольським достоїнством, і тим способом спроневірилися своїм обовязкам супроти партії. Це рішення викликало велике вражіння в парляментарних колах.

Переорґанізація Штальгельму.

БЕРЛІН, 30. 3. ПАТ. Міністр Рем, шеф штабу штурмових відділів погодився з мін. Зельдтом, комавдантом Штальгельму, на основі чого зреорґанізовано дотеперішню орґаніз. Штальгельму й вона дістала назву Нац.-соц. союзу фронтових вояків. Новий союз ватвердив през. Гінденбурґ і канцлер Гітлер, причому командантом його назначено знову Зельдте. Членами цього союзу можуть бути всі колишні члени Штальгельму та німецькі вояки поза службою, що хочуть співпрацювати при розбудові нац. соц. держави. Умовно дозволено належати до союзу членам штурмових відділів та їх запасним орґанізаціям. З завдань союзу виключено військово-спортову і військово-політичну діяльність. Членів Штальгельму звільнено з присяги на вірність давній орґанізації.

Автономія для американських індіян.

На великій конференції в Рапід Сіти (південна Дакота) повідомив індіянський комісар Зл. Держав Джан Колієр, що індіянським племенам вернуть частину давніх вольностей у формі автономії.

Подяка.

Вийшовши на волю з кремянецької вязниці, уважаємо своїм обовязком висловити нашу щиру подяку пп. адвокатам: послові д-рові Ст. [illegible]лякові, п. М. Багринівському і п. С. Підгірському за їх безінтересовну глибоко продуману оборону нас на розправі 10. березня перед рівенським окружним судом у Кремянці, який судив нас за переступство з арт. 154. § 2 кк. (публична похвала державної зради). **Борис Козубський, Арк. Трачук, Клявдія Медвецька, Єфрос Медвецька.**

Кремянець, 11. березня 1934

—o—

270 РИБАКІВ У НЕБЕЗПЕЦІ.

ЛЕНІНГРАД, 30. 3. ПАТ. В ночі зі середи на четвер сильний вітер відорвав від берега і погнав на повне море кригу, на якій находилося 270 рибаків. З ленінградського порту поспішали їм з допомогою. Не зважаючи на мряку, вийшли на море два великі ледоломи, які дісталися до криги і врятували всіх рибаків разом з кіньми і саньми.

НОВИНКИ

— **Про світову виставу в Шікаґо** говоритимуть в суботу, 31. березня, в салі „Української Бесіди" у Львові д-р Володимир Левицький та інж. Стефанія Чижович. Виклад, що буде ілюстрований численними світляними образами, влаштовує кооператива „Українське Мистецтво". Початок 18. год. веч. Як очевидці шікаґовської вистави прелеґенти поділяться своїми вражіннями про виставу взагалі та зокрема про Український Павільон. Д-р В. Левицький поінформує про те, як будувався Український Павільон, що в ньому було, як відбувся Український Тиждень та який успіх мала участь українців у виставі. Виклад інж. Ст. Чижович буде присвячений господарському значінню вистави, зокрема можливостям торговельних звязків з Америкою.

— **Перша весняна прогулька У.Т.К.Т. „Плай"** відбудеться в неділю, дня 1. квітня в околиці Грибовичі. Збірка в год. 15. при останнім перестанку 10-ки на Замарстинові. Гостям раді.

— **Землетрус у Львові.** Деякі з наших громадян явилися до редакції „Діла" й запевнюють, що в четвер, 29. ц. м. в год. 9.15 веч. чули легке колисання землі у Львові. На 4-му поверсі камяниці хиталися шафи, лямпи й було чути легкий тріск дверей. Почуємо, що на це скажуть сейсмографічні записи.

— **Фондація для польських журналістів і письменників.** Перед кількома днями померла у Львові вдова по польськім журналісті Мі[illegible]ськім і записала цілий свій маєток, а саме камяницю при вул. Академічній з купілевим заведенням св. Анни для польських журналістів і письменників. Після продажі реальности, що представляє вартість понад пів міліона зол., має повстати фондація з осідком у Кракові.

— **Стрільний порох замісць маку.** На двірці Підзамче у Львові придержано І. Штрайхера з Бродів, що віз дві підозрілі валізи. Штрайхер казав, що везе мак. Однак ревізія виказала, що це стрільний порох, призначений очевидно на дрібну розпродаж з приводу Великодних свят. Тому, що святочна стріляннина тепер заборонена, цілий запас пороху сконфісковано.

— **Управа Народньої Лічниці** надіслала нам таке вияснення: В новинці ч. 81 „Діла" п. з. „Дивні пригоди селюха у Львові" подано жаль п. С. Шульгана між іншим і на адресу Н. Лічниці за те, що там не написано йому лікарського свідоцтва про його рани від побиття. Завданням Лічниці є лікувати і давати ради хорим, а не писати свідоцтва, на що звичайно годі і найти часу, бо там зголошується пересічно сто хорих денно. І п. Ш. оглянено, хоч він прийшов вже після закінчення ординацій, заспокоєно його, бо він побоювався, що йому зломано кість щоки і дано відповідну пораду. Свідоцтва не пишеться також і тому, що це могло би наразити дотичного лікаря на поліційні переслухання та тяганину по судах як лікаря. Тільки вимково писано свідоцтва в часі пацифікації або після ревізій в Академічному Домі. Зрештою лікарі роблять вимки лише для писання шкільних посвідок для хорих учеників. Одначе і тут, хоч шкільну молодь Рідної Школи лікується без найменших оплат, стрічаються з вдячности за те такі випадки, як це було раз у падолисті м. р. Зголосився підльвівський ученик з батьком з жалем, що його не приймають до школи, бо він нібито був недавно хорий на красуху (шкарлятину). На прохання батька дотичний лікар, — а був це того дня ординуючий лікар діточого відділу, одиноко до того компетентний — написав, по оглянені хорого, посвідку, що хлопець ніяких обявів перебутої хороби не виказує і може ходити до школи. Тимчасом управитель його школи п. Д. викричався перед батьком, що це свідоцтво для нього не має значіння і відіслав хлопця до іншого лікаря. Коли на домагання лікаря підписана управа написала письмо до Головної Управи Рідної Школи з представленням цієї справи, домагаючись сатисфакції за дискредитовання установи перед посторонними особами, дотичний референт Рідної Школи не вважав за відповідне на це зареаґувати, хоч уже минуло чотири місяці. Всеж таки лікарі Лічниці лікують дальше дітей Р. Школи. Це є причина, чому лікарі Н. Лічниці здержуються з писанням свідоцтв. — **Управа Народної Лічниці.**

— **Слонімський оженився.** Відомий польський поет Антін Слонімський оженився на днях з польською маляркою Яніною Конар[illegible]

ПРАВА ПРЕЗИДЕНТА ЗЛ. ДЕРЖАВ.

ВОШИНГТОН, 30. III. ПАТ. Палата репре... проект закону, який дає ... президентові вести переговори та вво... в життя торговельні трактати з чужими ... обнижувати або підвищувати ... оплати. Закон обовязує три роки. На у... заслугує поправка Вінсона, яка передба... що ніякої постанови закону не вільно бу... інтерпретувати як уповажнення для уряду ... або редукції воєнних довгів. ... поправка пройшла одноголосно. Принятий ... проект законів причиниться до ожив... торговельних взаємин Зл. Держав із за... Треба зазначити, що Вінсонова по... поважно утруднить урядові переговори ... найповажніших контрагентів Европи.

—o—

ПОВНОВЛАСТИ ПОСЛІВ ПРИ ІРЛЯНДСЬКОМУ УРЯДІ.

ДЕБЛІН, 30. III. ПАТ. Згідно з дотеперішніми ... повновласти послів, акредитова... при уряді Ірляндії, складали ген. губерна... Комунікат м-ства закордонних справ ... доручення повновластей новим послом ... Держав, повідомляє, що відтепер повновла... доручатимуть президентові. Постанова ця ... зовсім новий прецеденс у конститу... приписах Ірляндії.

—o—

ПРОВІДНИК РОС. ФАШИСТІВ У ТОКІО.

МОСКВА, 30. III. ПАТ. До Токіо приїхав провідник російських фашистів Восняньский з ... зорганізувати білу рос. армію в Ман... На випадок потреби ця армія малаб ... по боці Японії. Після зорганізування ... еміграції на Дал. Сході Восняньский виби... до Німеччини.

—o—

НЕДБАЛЬСТВО НА ЗАЛІЗНИЦЯХ СРСР.

МОСКВА, 30. III. ПАТ. За спричинення за... катастрофи засудили недавно в СРСР ... залізничника на смерть, 15 на вязницю ... В мотивах присуду суд ствердив ви... недбальство персоналу. 27. ц. м. майже ... не прийшло до катастрофи експресу ...-Манджурія. Машиніст зупинив поїзд на ... від вагонів, оставлених на шляху, на... недбальства.

—o—

ТАБОРИ ПРАЦІ ДЛЯ МОЛОДИХ.

ПРАГА, 30. III. ПАТ. М-ство суспільної опі... задумує ввести в ЧСР табори праці для мо... безробітних, яких є тепер 180.000 осіб. ... таборах 4—5 годин призначили би на працю, ... часу на спорт, виклади, дискусію і т. і.

—o—

ПОЛІЦІЙНИЙ ШЕФ ОБТЯЖУЄ МІНІСТРА.

ПАРИЖ, 30. III. ПАТ. Парляментарна слід... комісія для афери Ставіського переслухала ... шефа секретаріяту поліції Ціммера. Він у зі... обвинуватив б. мін. Фрота, що старав... в хосен деяких чужинних ..., засуджених і виселених із Франції ... школи, які вони нанесли держ. скарбові в ... мільйона франків. Фро заперечив цим ... і зажадав, щоби комісія пере... його.

..., що добула у свій час на Олімпіяді дру... нагороду за дереворит. Їх шлюб відбувся в ... св. Хреста у Варшаві.

— **Як урядуватиме Сусп. Обезпечальня на Великдень?** Сусп. Обезпечальня повідом..., що у лат. Велику Суботу будуть її амбу..., виклади і станиці урядувати тільки до ... полудне, зате у неділю й понеділок лат. ... будуть замкнені. Лікарі ординува... в суботу нормально, в неділю й поне... тільки д-р Гиниленич Яр., Городецька ... тел. 77-20, д-р Кашубинський Вас., Грун... 11, тел. 83-47 та д-р Вахнянин Ма... Потоцького 49, тел. 71-57. Аптика Обез... при вул. Браєрівській ординуватиме ... суботу й неділю від 8—12 год., при вул. Фре... в суботу від 9—18 і в неділю від 12—20.

— **Скільки Обезпечальні виплатили емеритур.** ... Обезпечальні почали вже виплачува... емеритальні ренти, які прислугують робіт..., що скінчили 65 літ життя. Досі з того ... 2026 осіб. У Варшаві ем. ренту ді... 260 робітників, у Більську ... 203, Перемишлі 24. В справі ем. рент ... досі кількох тисяч осіб. Т... поважні...

ВІДГУКИ ДНЯ.

СІЯМСЬКІ СЕСТРИ.

Редакція і друкарня — дві інституції, які зі собою дуже тісно звязані. Без редакції тяжко булоб жити друкарні, а без друкарні вмерлаб редакція. Вони, як ті дві сіямські сестри, мають що правда осібні голови, ноги і руки, але серце, а бодай печінка в них спільна.

Дуже часто те саме болить редакцію, що й друкарню, разом радіють і разом журяться — буває і навпаки.

Наприклад: Друкарня радіє, що дістала роботу, а редакція журиться, чим заплатити за друк. Редакція радіє, що скінчила роботу, а друкарня журиться, як цю роботу на час виконати.

Буває, „сіямські сестри" посваряться. Кожна з них переконана, що її правда і що вона є покривджена.

Але назагал живуть у згоді, бо мусять жити, злучені на віки і залежні від себе.

Кілька разів на день забігаю до друкарні, кільканацять разів на день бачу „печатників" у редакції. Як не справа коректи, то друкарського чортика (буває часом П. Т. Складачі не чортик, а чортище!) як не фейлетону, то ілюстрації і тим подібне.

Люблю зайти до друкарні.

Директор „театральною" папіроскою частує, хтось щось нового дає до друку, хтось якусь вістку принесе... До того гамір друкарні зовсім інший від гамору редакції — одним словом близький, але інший світ.

Складачі — народ цікавий, а головне — страшенно терпеливий. Навчилися цікавости при складанні ріжних творів і по-творів, а терпеливости при читанні редакторських, письменницьких і графоманських рукописів. Не виведе складача з рівноваги навіть найбільш нервовий редактор, не здивує його навіть найбільш дивовижний погляд на уклад часопису чи журналу. Складач завжди готовий до послуг і майже все усміхнений.

Але буває, що переберетьсѧ мірка.

Заходжу нині — друкарня як не та. Директор похилився над бюрком, закрив очі руками — сумні думи снує. А складачі!?.. Стоять коло „кашт" і плачуть.

— Що таке, панове? Вмер хто, забився, поголовна редукція?!

Перечать головами і щодо „вмер" і щодо „забився" і щодо „поголовної редукції"

— Щож такого?!

Довга хвилина мовчанки, а потім один крізь сльози:

— Новий правопис! — застогнав.

— Харківський?

— Ні, то ще булоб пів біди.

Обтер сльози і хлипаючи жалівся:

— „Діло" має свій — гаразд. „Г. К. Ч." такий, як „Діло" тільки пише: „в читанню", а не в „читанні" і „козакови", а не „козакові", „Свобода" посередині між „Ділом" і „Г. К. Ч.", а „Хліборобський Шлях" посередині між тими трьома тільки з апострофом. Але ось прийшов ще один новий правопис: перед „й" протинка, „инший", а не „інший" і загалом хоч...

— Сядь і плач! — докінчую за нього.

— Коби сядь! А то стій і плач. Пане редактор, можеб так щось порадити. Ми з охотою складаємо найгірший скрипт, але направду, можеб так... якусь нараду і... якусь постанову. Як уже не для всіх українців, то бодай для північно- і південно-західніх, або в крайнім разі хоч для південно-західніх!...

Що було на це казати?!

— Панове! — втихомирюю печатників — зроблю, що буду в силі. Напевно щось вийде з цього.

Казав я так, бо жаль було людей, але з цього нічо не вийде. Напевно знаю.

Хіба наказ!

Але чий?...

Галактіон Чіпка.

— **Знижка почтових оплат.** Розпорядком міністерства почт з 24. ц. м. вводиться з днем 1. квітня ц. р. обнижка деяких почтових оплат у внутрішньому обороті. Оплати за поручення листових посилок встановлено на 30 с. замісць 50 с., оплати за зворотні посвідки відбору при надачі 30 с. (досі 50 с.). Так само знижено інші оплати за посвідки надачі із 50 на 30 с. Звичайна листова оплата залишається тасама.

— **Умундурування учеників.** Польський державний уряд прилюдного виховання у звязку з розпорядком м-ства освіти в справі одноцілости одягу шкільної молоді зарядив, що ученики мають носити на лівому рамені щиток із вишитим числом школи.

— **Штекер докотився...** Польські часописи пишуть, що розбубнений „славний" польський змагун Штекер має бути поставлений під суд за небезпечні погрози. Причину до цього дав інший польський змагун Міцціо Йосиф, який доніс прокуратурі, що у Швайцарії Штекер намовляв його вбити одного свого конкурента, причому відгрожувався, що якщо він цього не виконає, кине його у пропасть. Як свідки на цей процес будуть переслухані ріжні атлети, м. і. й Гаркавенко. Польська судова влада віднеслася перш за все до судів Швайцарії з питанням, чи в тій країні карають за такий злочин, бо від цього залежатиме висота кари для Штекера.

— **Жид нотар ворогом українців.** До Тернополя прибув недавно новий нотар д-р Генрик Вайсберг (польський жид), що обняв канцелярію після зредукованого нотаря Рота, в якого працювало двох урядовців українців, бо велику більшість клієнтелі трьох тернопільських нотаріяльних канцелярій творять українські селяни. Новий нотар д-р Вайсберг є великим польським патріотником і шовіністом, негайно вимовив місце обом українцям і заявив, що він як поляк на будуче буде затруднювати у своїй канцелярії тільки поляків, а зокрема стшельцув і не рефлектує зовсім на українців. Взагалі від самого початку свого побуту в Тернополі поставився він ворожо до українців і не дає відчути своєму окруженню. З цеї поведінки нотаря Вайсберга треба нашим людям витягнути науку і українські селяни та інтелігенти повинні оминати зовсім його канцелярію тим більше, що в Тернополі є ще два інші нотарі, у котрих працюють і українці і де не провокують наших національних почувань.

— **За землю.** В Камінці Бичковій біля Львова вмерла кілька днів тому 60-літня Грицькова. Оглядач цього села визнав, що вона вмерла природною смертю і її поховали. Колиж по селі почали кружляти вістки, що Грицькова не вмерла, а вбив її син Онисько, якому вона не хотіла записати майна, поліція наказала викопати небіжку. Секція тіла виказала, що Грицькову вдушено і на тій основі Ониська Грицька арештували та передали судові. Тут він сам признався, що вбив матір.

— **Львівська хроніка.** Поліція арештувала А. Зільбершляга та Г. Деґля, які недавно зайшли були до хати адвоката Червінського нібито купувати старі жарівки, а вкрали біжутерії на 1000 зол. — 600 функціонарів поліції уладило від 10 год. веч. до 4. рано в пятницю облаву на проступників. Зловили 143 особи, м. и. касових і мешканевих злодіїв, вломників, обманців і т. д. — В старій божниці при вул. Джерельній та Ветеранів Вільг. Вінтер уладив шинк при помочі апашів і злодіїв. Коморник при помочі поліції прогнав Вінтера й апашів із божниці. — У Велику Суботу (31. березня) уряди урядують лише до 12. год.

— **Краєва хроніка.** Експозитура стрийського старостсва в Сколім буде знесена з днем 1. квітня ц. р. — В Стрільбичах пов. Самбір 60-літний Лука Маланчук, несповна розуму, підпалив стайню Івана Кордиса і замкнувшись в ній згорів. — В Трушовичах пов. Перемишль згорів двір зі всіми будинками, державлений З. Дембіцьким. — Пекарські цехи почали акцію за подешевінням дріжджів, як найважнішого сирівця, що рішає про ціну печива. — В Перемишлі намагала втроїтися алуновим виваром кабаретна танцюристка Ірина Соколовська.

— **Дефравдант, що хотів рятуватися фальшивими грішми.** В громадськім уряді в Княжу пов. Коломия викрито грошеві зловживання, яких допустився громадський писар Володи...

ський. Побоюючись судової відповідальности, Волошинський втік до Румунії, звідки повідомив своїх приятелів, що як заробить, то докриє втрати в громадській касі. Дальше виявилося, що Волошинський задумував влаштувати собі в Румунії фабрику левів, перевести гроші до Польщі і тут їх виміняти. Задля цього поїхав до Семигороду, однак інтерес не вдався і він мусів вернути до Польщі. Тут оголосив у часописах, що потребує робітників, задумуючи фальшувати польські гроші. Остаточно Волошинського арештовано.

— **З Польщі.** Окружний суд у Познані увільнив 17-літну Марцелю Брицьку, що здефравдувала 3.000 зол. на шкоду фірми Новацький, в якій працювала, під умовою, що в найближчих роках не допуститься ніякого проступку. — З огляду на незавидний стан адвокатів варшавська адвокатська палата постановила обнизити емеритальні складки. — З 1. квітня лодзький магістрат вимовив службу 200 контрактовим службовцям. — М-ство комунікації відкликало три додаткові поїзди, що мали виїхати з Варшави, бо й звичайні поїзди майже пусті, без уваги на свята.

— **Ріжні вістки.** В Ню-Орлеансі вибухла в багатоповерховім домі пожежа, що перекинулася на цілу дільницю міста, причому згоріло сім бльоків домів. — На один з почтових урядів у Парижі напали бандити і розбивши касу, забрали 100.000 фр. Другу касу, в якій було 800 тис. фр., лишили ненарушену. — В Парижі арештовано б. секретаря французького посольства в Софії Жана Жерарді під закидом спроневірення 700.000 фр. — У французькій місцевості Рубе згоріла прядільня вартости 5 міліонів франків. В Лері пожежа знищила велику ткальню, оцінену на 10 міл. фр. — Наслідком сніговії, що лютилася при східних берегах китайської провінції Квантун, затонула рибацька фльотиля, зложена з 300 рибацьких кораблів, причому 800 осіб згинуло.

— **ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.**

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Укр. Нар. Театр ім І. Тобілевича:
Яворів.

1. IV. Весела вдовичка.
2. IV. Цілунок перед дзеркалом
3. IV. Пепіна.
4. IV. Гра на замку.
8. IV. Сонце руїни.
9. IV. Корневільські Дзвони.
10. IV. Наша Парада.

Великий Міський Театр.

Субота, 31. III. Театр нечинний.
Неділя, 1. IV. год 7·30 веч. „Товаріщ", Абон. 13.

Театр Рожкорсдмостей.

Субота, 31. III. Театр нечинний.
Неділя, 1. IV. год. 7·30 веч. „Родина". Абон. 12.

Кіна.

КАСІНО: „Цар парів".
КОПЕРНИК: „Я не янгол" (Ме Вест), від год. 3—5 „Цар парів".
МАРУСЕНЬКА: „Цар царів".
ПАСАЖ: „Св. Францісок із Асізі", „Католицький зїзд у Відні".

Закордонне радіо.

Субота, 31. березня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Симф. музика, 17·55 „Парсіфаль" оп. Вагнера, **Братислава** (298,8) 12·35 Концерт, **Прага** (470,2) 19·40 „Під яблунею" др. легенда Заера, муз. Сука, **Париж** (1796) 21·00 „Мадам Хрізантем" оп. Месаджера, **Білгород** (437,3) 17·00 Оп. арії, 20·00 Веселий нар. вечір, **Любляна** (569,3) 20·00 Великодні пісні, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт військ. орхестри, 20·10 Концерт рел. музики, **Кенігсвустергавзен** (1571) 11·40 Пісні, **Лянгенберг** (455,9) 17·15 Весняні пісні в виконанні дітячого хору, **Мінхен** (405,4) 17·50 Нар. музика, **Мілякер** (522,6) 18·00 Два фортепяни, **Москва** (360,6) 17·25 „Князь Ігор" оп. Бородіна, **Беромінстер** (539,6) 19·55 „Ловці жемчугів" оп. Бізета, **Будапешт** (550,5) 19·00 Концерт, 20·15 Спів, **Мілано** (368,6) 17·10 Танкова музика, 20·40 Оперетка, **Рим** (420,8) 13·00 Концерт, 21·00 Опера.

Неділя, 1. квітня 1934.

Відень (506,8) 11.20, 12.30 Концерт, 20.05 „Дас Гробе Гемд" нар. песа Керльвайса; **Братислава** (298,8) 21.00 „Стегуни" оп. Косталя; **Прага** (470,2) 19.15 Весела муз.-вок. програма, **Париж** (1796) 16.30 „Монсієр Папільон" оп. Ляфаржа, **Білгород** (437,3) 12.15 Популярні мельодії, 13.10, 19.00 Спів, **Любляна** (569,3) 20.00 Великодні пісні, **Берлін** (356,7) 20.00 „Дер Тромпетер фон Секінген" оп. Реслера, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16.00 Весела 1-квітнева авдиція, **Лянгенберг** (455,9) 17.30 Нові пісні, **Ляйпціг** (382,2) 19.00 „Тангайзер" оп. Вагнера, **Мінхен** (405,4) 9.05 Весняні пісні, 16.20 Скрипка, **Будапешт** (550.5) 12.40 Концерт, 18.00 Циг. музика, 19.25 Оп. арії, **Мілано** (368,6) 17.00 Симф. концерт, 22.55 Опера, **Рим** (420,8) 17.00 „Воскресення" ораторія Перосія, 20.45 „Сі" оп. Маскання.

Львівське радіо.

Субота, 31. березня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05, 12·36 Вагнерові твори (з грам. плит), 15·25, 15·55, 16·55, 19·47 Гр. плита, 15·30 Господарські вістки, 16·00 Авд. для хорих, концерт, 16·40 Лекція фр. мови, 17·00 Концерт (скрипка, альтівка, віольончеля), 19·20 Поважні плити, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·45 Техн. скринька, 19·55, 21·15 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Концерт симф. орхестри, 21·00 „Вечірня розмова" 21·20 Концерт (музика, спів), 22·00 „Христове воскресення — найбільша радість", 22·30 Сальонова музика з плит.

Неділя, 1. квітня 1934.

15.00 Збірна сільська авдиція, 16.20 Весела авдиція для дітей від 5—90 літ, 16.50 Чвертьгодина славних артистів, Джьо Пасеро, бас (гр плити), 17.05 Новеля: „Дзвони", 17.20 Нар. авдиція „Великодна містерія", 18.00 Авд. „Від сьогодні з лісовою йду між люди", 18.40 Концерт гітаристів, 19.00 Для молоді „Що чувати в світі", 19.20 Спів (Мик. Матовський), 19.40 Грам. плити, 20.00 Вибрані думки, 20.02 Концерт (симф. орхестра, спів, Ева Бандровська), 21.00 Великодня балачка, 21.15 На веселій львівській хвилі, 22.15 Джезовий концерт, 23.00 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові доляр у приватних оборотах 5·27—5·28 зол.

Золото: Доляри 8·98—9·02. Франки фр. 35·30—35·70 Дукати 83·50—84·00, Корони 37·50—37·80. Рублі 46·50—47·00.

Срібло: Корони 0·30, Фльорени 0·76, Рублі 1·25.

ЗБІЖЕ.

Ціни пар. Підволочиська	від	до
Пшениця двірська	18·50	18·75
Жито одноціле	13·75	14—

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 30. III. масло 3·30, молоко —·18, сметана —·80, яйця 2·70.

Тенденція на масло сильна, на молоко і сметану удержана, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що в тижні від 26. III. до 31. III. 1934 платить своїм доставцям **за 1. кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

	I. кл.	II. кл.
Кури	1·00	0·60
Качки	1·20	0·60
Індики	1·40	0·80

Пантарки за штуку 2·25 зол.

ПОДЯКА.

Прибиті тяжким болем по втраті нашої найдорожчої жінки, мамці і бабці, **Ольги Білинської**, що так непадійно, в силі віку відійшла від нас, почуваємось до обовязку зложити прилюдно подяку всім тим своякам і знайомим, що не жалували ні часу ні труду і спішили помогти і улекшити терпіння Покійній, а нам принести розраду й потіху в тих важких хвилинах. І так: дякуємо Впов. п. д-рові Ляндавові, лікареві у Збаражі, що разом зі свояками-лікарями д-ром Т. Білинським, лікарем у Збаражі і д-ром О. Білинським, лікарем у Ходорові, опікувалися хорою і не відступили Покійної аж до хвилини смерти, улекшуючи Їй ті останні години життя. Дякуємо Високопреподобному Отцю канонікові проф. Лужницькому й о. Душпастиреві Загального Шпиталю у Львові за відправлення Панахиди при вивозі тіла з каплиці шпиталю у Львові до родинного міста Збаража. Впреподо. о. дек. Кіжикові, Боліновському, Сеньківському, Кодельському, Гусакові і Яструбецькому за похоронний супровід, а о. о. Боліновському, Кодельському і Сеньківському за зворушливі прощальні проповіди. Церковному хорові за звеличання сумного похоронного обряду своїм співом.

Вкінці дякуємо всім приятелям і знайомим за поміч в уладженні похоронів, теплі слова потіхи і розради, а численним громадянам Збаража й доокружних сіл, що прийшли віддати Покійній останню прислугу і відпровадити на вічний спочинок.

Всім Вам нехай Господь нагородить, а від нас прийміть щире „Спасибі"!

Евген, муж, Наталка, Марія й Омелян, діти, **Д-р С. Зарицький і Д-р М. Тимків,** зяті, **Олюся й Оксана,** внучки.

Збараж, 22/III. 1934.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Нещасна жінка (з доброї родини), яку залишив муж з 3 нелітніми дітьми, просить в добрих людей допомоги для дітей, або праці. Візьметься за всяку роботу. Жертви (головно одіння і білля для дітей) приймає Видавництво „Світ Дитини", Львів, Зіморовича 3, для „Бездольної матери". 3—3

Заходом Української Євангельської Реформованої Громади у Львові відбудеться в неділю 1. квітня в 6. год. веч **Святочний вечір у честь Т. Шевченка**, у власній домівці при вул. Кохановського 25, в партеровій салі праворуч, з ріжноманітною програмою, при ласкавій співучасти п. п. Софії Стадникової, Анни Юрчакової, Залеського і на якому також відограють другу дію з „Наталки Полтавки". Акомпанює Люба Соботівна Вступ за добровільними датками. 132

Солодкий передсвяточний базар уладжує Кружок ім. Ганни Барвінок в днях 6. і 7. квітня ц. р. (пятниця-субота) в домівці при вул. Мохнацького 12. Просимо наших членів і симпатиків, які ще не зложили на ту ціль своєї жертви в натураліях чи грошах, передати її ласкаво на адресу Кружка до пятниці. Приймаємо зі щирою вдячністю в розпродаж усякого рода святочне печиво, масло, яйця, вуженину тощо. Весь дохід призначений на Рідну Школу. Купувати можна від 9-ої години рано. **Старшина.** 1334

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФІРАНКИ, капи ручної роботи 9 зол. Коронкові таблетки ручні, ціни сотикові, продає лише **Фрайліх.** Львів, Сикстуська ч. 21. 26/33 4—?

ФОТОАМАТОРИ купують у найдешевшій складниці в Польщі **Фото-Електрокабель** Львів, Коперника 10, тел. 14—21. Поспішна фотоаматорська робітня постійно чинна. Відбитки по 10 сот. 1291 3—5

ВУГОЛЬ: Калитяк, Байки 14. Тел. 38-24 1006 27—30

ГАРНІ КВІТИ як хочеш мати в кімнаті, на бальконі, в городі **то уживай навозові пастильки „Тесп" (потас, фосфор, азот) 50 сот.** Жадайте в складах: „Народної Торговлі", дрогеріях і складах насіння. 1112 10—30

СВІЧНИКИ, столикові лямпки, електричні начиння та жарівки у великім виборі у передсвяточнім часі — поручає найдешевше складниця у Польщі. **Електрокабель,** Львів, Коперника 10, телефон 14-21. 1291 а) 8—8

СВІЧНИКИ власного виробу три полумені від золотих 17. Райцес, Городецька 23. біля Народньої Торговлі. 1319 3—10

НА СВЯТА — Вуженина у фірмі — Ян Комі, Городецька 3, Личаківська 15. — Прийди і переконайся! 1306 3—15

ЧОТИРИ покої, передпокій, кухня, новітній комфорт, центральне огрівання, городчик. Гроховська 4. ріг Листопада при трамваєвій зупинці. 13·25 1—2

3. ПОКОЇ, передпокій, кухня, комфорт 90 зол. Тарновського 43. 1325 1—2

ОКАЗІЙНО продам 2-поверхову камяницю бічна Личаківської, комірне 8.220 зол. за 55.000. Ігнат, Львів, Куркова 24 1—2

ПРОДАМ на догідних умовинах віллю комфортову або винайму. Декерта 11. біля „Маслосоюзу". 1325 1—2

НАЙКРАЩІ ВЕЛИКОДНІ ЛИСТІВКИ всіх видань найдете тільки в „СОЮЗНІМ БАЗАРІ", Львів, Руська 20. **Богатий вибір! Ціна 10 сот. за штуку.** 1333 1—3

КОРЕСПОНДЕНТКИ - МАШИНІСТКИ — французько-англійсько-німецької пошукую. Зголошення з описом життя, референціями і поданням умовин до Адміністрації „Діла" під „Кореспондентка". 1335

В РИМАНОВІ-ЖИВЦІ віллю, 10 убікацій, ¾ морга городу, випродую або продам. Leśnodorska, Kraków, Sobieskiego 10. 1—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Оповістка

Товариства взаїмних обезпечень „Дністер" у Львові в справі вибору представників на Загальні Збори.

Покликуючись на попереднє загальне оголошення в цій справі, подається до прилюдного відома, що в ціли вибору представників на Загальні збори „Дністра" відбудуться виборчі збори членів того Товариства в поодиноких політичних повітах та у виборчих округах як слідує:

23) **в Скалаті** дня 3. квітня 1934, у вівторок в год. 12-ій вполудне в ерекціональнім будинку (дяківка) під проводом о. Антона Онуферка, місцевого пароха, в ціли вибору двох представників з політичного повіту Скалат.

24) **в Снятині** дня 16. квітня 1934, в понеділок в год. 12-ій вполудне в домі Українськоі Міщанської Читальні під проводом п. Семена Ляшкевича з цілю вибору двох представників з пол. повіту Снятин.

25) **в Золочеві** дня 16. квітня 1934 в понеділок в год. 12-ій вполудне в домі ім. Маркіяна Шашкевича під проводом о. шамбеляна д-ра Стефана Юрика, місц. пароха, в ціли вибору трьох представників пол. повіту Золочів.

26) **в Калуші** дня 16. квітня 1934, в понеділок в год. 12-ій вполудне в салі Народнього Дому під проводом д-ра Івана Сохацького, місц. адвоката, в ціли вибору трьох представників з пол. повіту Калуш.

27) **в Підгайцях** дня 19. квітня 1934 в четвер в год. 12-ій в полудне у брацькому домі „Дяківка" під проводом дир. Михайла Гуглевича в ціли вибору трьох представників з пол. повіту Підгайці.

28) **в Надвірній** дня 17. квітня 1934, у вівторок в год. 11-ій передполудне в салі читальні „Просвіти" під проводом д-ра Миколи Миколайчука, місц. адвоката, в ціли вибору двох представників з пол. повіту Надвірна.

29) **в Раві Руській** дня 16. квітня 1934 в понеділок в год. 12-ій вполудне в салі Українського Кооперативного Банку „Віра" під проводом п. Івана Казанівського в ціли вибору пятьох представників з пол. повіту Рава Руська.

30) **в Городенці** дня 11. квітня 1934 в середу в год. 12-ій вполудне в салі Народнього Дому під проводом о. Василя Комаринського, місц. пароха, в цілі вибору двох представників з пол. повіту Городенка.

31) **в Тернополі** дня 11. квітня 1934 в середу в год. 12-ій вполудне в салі філії „Просвіти" під проводом о. крил. Володимира Громницького, місц. пароха в ціли вибору чотирьох представників з пол. повіту Тернопіль.

32) **в Камінці Струм.** дня 17. квітня 1934, у вівторок в год. 12-ій вполудне в салі Народнього Дому під проводом дир. Романа Пекарського в ціли вибору трьох представників з пол. повіту Камінка Струм.

ДИРЕКЦІЯ
Товариства взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові.

Львівська вирібня поясів до машин
Х. АДАМ
Львів, ул. Легіонів ч. 5. Тел. 4-57.

Уневажнення.

З днем нинішнім уневажнюю всі свої підписи на векслях, виставлених від дня 1. IV. 1929 року кооперативі „Згода" і „Єдність" у Левандівці, вул. 3. Мая ч. 17. і за всі ті векслі не беру відповідальности.

Львів, дня 24. III. 1934 р.
Никита (Микита Ніцетас) Фітьо.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діла". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.